

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837 - 357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn, telefoon 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„De natuur leerschool der genade”

„Want de aarde brengt vanzelf vrucht
voort: eerst het kruid, daarna de aar,
daarna het volle koren in de aar.”

Markus 4 : 28.

II

Wij hebben gezien, dat het werk Gods in de ziel geheimnisvol in oorsprong is. Toch blijft dit niet verborgen. Neen, maar het komt naar buiten openbaar, zo de Heere zaligmakend werkt in de ziel en dit naar de orde des Heeren. De tekst zegt: „eerst het kruid”.

Wanneer de graankorrel in de aarde is gezaaid, begint zij in de aarde door het vocht en de warme stralen der zon te ontkiemen. Dit is een wonder gewrocht des Heeren.

Het ontkiemende zaad nu schiet worteltjes naar beneden, maar ook dringen de stengelcellen naar boven. Echter het naar boven dringen der stengelcellen heeft vaak tegenstand te verduren. De aardkluitjes zijn zo teer. Toch weet dat tere spruitje zich een weg naar boven te banen.

Na verloop van enkele dagen ziet ge een rood puntje boven de grond uitkomen. En zo wij dat tere spruitje boven de grond zien uitkomen, vragen we: „zal daar nu de halm met aar en straks het volle koren uit voortkomen?” Het is alles even nietig en klein. Toch hebben wij hier een liefelijk beeld van het begin van het werk der genade in de ziel. Die beginselen der genade in de mens zijn ook zwak en teer. In het hart, in het centrum van ons leven, waar de vuile bron van wanbedrijven opborrelt, waar het bedenken des vleeses, 't welk vijandschap tegen God is, heerst, vangt de Heilige Geest Zijn vernieuwend en herscheppend werk aan. Gelijk nu het rode spruitje, dat opschiet uit het in de akker gestrooide zaad, teer is, zo zijn de eerste beginselen van het geestelijk leven soms ook nauwelijks merkbaar. Hier hebben dan ook de herders der zielen met alle voorzichtigheid zulk een ziel te bearbeiten. In het natuurlijke zijn er van die ongeduldige mensen, die niet kunnen wachten tot het koren boven de grond uitkomt, maar zij gaan de aardkluiten al eens oplichten om te zien, of het haast groeit en opkomt. Doch dit opbeuren van de aardkluit, kan soms zeer nadelig werken. Zo zijn er zieleherders, die ook wel eens wat ongeduldig zijn, als ze maar enige ritselingen van geestelijk leven bij deze of gene bespeuren. Doch laten wij voorzichtig zijn, dat we de zaak hier ook niet bederven. Zeker, als het waar werk is, komt het wel weer terecht. Maar het is toch wel gebeurd, dat men zulk een teer spruitje, na geestelijk leven een trap gaf, zodat het lange tijd als geknakt zijn weg ging. Het durfde niet meer spreken over dat in het hart omging, bang zijnde weer neergeslagen te zullen worden. Er moet voor gewaakt, dat wij niet te gauw de handen opleggen, maar er moet ook voor gewaakt, dat we het niet vertrapen of stuk drukken onder de kluiten. Wij kunnen soms met

één woord zulk een teer spruitje zo neerslaan, zulk een smart aandoen. Doch genoeg! Het pas opkomende genadeleven ondervindt ook vaak veel tegenstand. De harde aardkluiten van zijn diep bedorven natuur, van zijn vijandschap, van zijn onwil, van zijn wereldlust en ijdel zingenot, staan hem soms o zo tegen. Ja hoe leert hij, dat hij van zich zelf onwillig is om zalig te worden. Ach hij denkt soms wel eens, dat hij zo gewillig is om bekeerd te worden. Maar hij is zo onmachtig. Als de Heere maar zo gewillig was als hij, dan was hij zo bekeerd. Maar hoe leert hij, zo de Heere hem werkelijk gaat bekeren, dat zijn oude mens juist een vijand is, van de waarachtige bekering, van de bekering zoals God die wil. Dan leert hij, dat er een stem van binnen zegt: „ik wil niet bekeerd worden.”

Ja, de vijandschap tegen het vrije genadewerk verheft zich soms zeer sterk. Ja hij leert het, dat hij van nature een vijand is van eigen zaligheid. Waarlijk, de strijd, de worsteling der ziel ontstaat, waar God zaligmakend gaat werken. Het „Welkom in de strijd”, wordt dan ook nog dikwijls een nieuw-geborene toegeroepen. Dit klinkt wel niet zo liefelijk, maar 't is waar. Die tot God bekeerd wordt, krijgt wat niet uit God is tegen zich. De herborene leert de vijanden Gods kennen. En onder die vijanden is in de eerste plaats zijn eigen vlees en bloed, de gehoorzame dienaar van de vorst der duisternis. Ja Gods kinderen krijgen kennis aan de driehoofdige vijand, n.l. wereld, satan en eigen vlees. Deze legt er alles op toe, om het leven, dat uit God is, te doden. Met recht spreekt onze Heidelberger van „doodsvijanden”. Wat uit God is wordt bestreden. De wereld, satan en vlees-en-bloed kunnen geen vrede hebben met de genade Gods een zondaar bewezen! De inblazingen van de vorst der duisternis, de zuigkracht der wereld en de lusten des vleeses zijn dikwijls zo sterk. Die strijd begint, zodra de Heere leven wekt in de ziel, en hij duurt voort zo lang wij aan deze zijde des grafs verkeren. Ja het leven van het kind des Heeren wordt een worsteling van de stonde der wedergeboorte tot de overbrenging in de staat der heerlijkheid. Waar God leven wekt, komt er een dorst naar God. Er ontstaat een bidden en worstelen aan de troon der genade. De Rechter wordt om genade gesmeekt.

Waar dat leven uit God is, komt ook een breken met de zonde en de wereld. Neen, in de wereld kunnen ze het niet meer vinden. Het hartelijk leedwezen over de zonde wordt bij aanvang gekend, maar ook het haten en vlieden van de zonde. Zij worden weer met het aangezicht naar God heen gekeerd, en met de rug naar de zonde en de wereld. Dat vroeger een lust was, wordt nu een last, en omgekeerd, wat vroeger een last was, wordt nu een lust.

Leven, dit kan toch niet anders, het moet zich openbaren, en wel zo openbaren, dat het blijkt, het tegenovergestelde van de dood te zijn. Het komt openbaar in het zoeken van de dingen die boven zijn. Maar dan zijn er ook de vijanden om dit leven in zijn groei tegen te staan, kan het zijn, geheel te vernietigen. Het wordt een worstelen op leven en dood.

Nu merkten wij zoeven reeds op, dat 't kruid eerst met een rood puntje boven de aarde uitkomt. Welk een liefelijk beeld, in het eerste tere genadeleven.

VAN DE ADMINISTRATIE

Als U dit mag lezen staan wij aan de vooravond van de 10e Ontmoetingsdag, die D.V. zaterdag 23 augustus a.s. in Kampen zal worden gehouden in het Kerkgebouw van de Geref. Gem. aldaar. Wij hopen elkaar in het Noorden van ons land weer in grote getale te ontmoeten in Gods gunst.

Ook voor de Administratie zijn zulke dagen zeer belangrijk, en geven steeds weer nieuwe moed om de uitgave van „Bewaar het Pand” voort te zetten. In een volgend „Van de Administratie” hopen wij weer een volledig verslag van die dag te kunnen geven. In de middagpauze kunt U zich tot ons wenden, met alles wat de administratie betreft. Wij hopen weer vele nieuwe abonnees uit het Noorden van ons land te kunnen noteren, uit het Midden en Zuiden natuurlijk niet minder welkom.

Wij werden deze laatste weken verrast met een gift van N.N. groot f 200,— daarvoor onze dank. Wie volgt? Adm.-adres: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50.

v. d. L.

De dichter zingt, Ps. 6 : 7:

**Mijn oog is rood gekreten;
Van tranen uitgebeten,
Verouderd en doorknaagd;
Daar ik in mijn ellenden,
Door al mijns vijands benden,
Verdrukt wordt en gejaagd.**

O, in de eerste tijd zijn er de rood gekreten ogen der ziel over haar zonde en schuld, al wordt ze dan ook niet direct in al de diepe schuilhoeken van haar bedorven hart ingeleid. Het schuldbesef wordt toch geboren. Vanwege het kermen der ziel uit haar Godsgemis, zijn er de rood gekreten ogen. Menigwerf schreit de ziel in haar droefheid naar God. De ware onrust is in de ziel geboren. Ja deze moet er eerst zijn, zal het ooit tot de ware rust komen. De ziel leert God in zijn heiligheid kennen en haar zelf in haar zonde en schuld, in haar onheiligheid. Zij ziet, dat zij zo niet voor God kan bestaan. De dood als het wraakzwaard in Gods gerechtigheid zit haar menigmaal op de hiel. Ze meent bij ogenblikken zo te zullen sterven en dan moet ze voor God verschijnen. En zij kan zo niet voor God verschijnen. Er wordt dan ook een roepen geboren tot God, haar Rechter, om genade, om ontferming. Menigwerf komt zulk een ziel met rood gekreten ogen uit haar binnenkamer, waar ze op haar knieën met God heeft liggen worstelen. En toch wonderlijk, zij schaamt zich er voor, dat een ander zou zien, dat ze geschreid heeft. Ze wist gauw haar tranen af. Niemand mag het zien, dat ze geschreid heeft. Maar, toch zijn die rood geschreide ogen de verraders van wat er in 't hart wordt doorworsteld.

O, gij ontdekte ziel, schrei Uw tranen van droefheid naar God, maar in stilte. De Heere ziet het wel. Dit is hemelse muziek, in de oren des Heeren. „De droefheid naar God werkt een onbewustelijke bekering tot zaligheid.” Ja waar de Heere leven wekt, daar begint die ziel in waarheid naar God in verborgen plaatsen over haar Godsgemiste schreien. Waar de Heere zaligmakend werkt, maakt Hij eerst diep ongelukkige mensen. Ja wat is zulk een ziel diep ongelukkig in haar zelf, zo ze aan haar Godsgemis is bekend gemaakt. Zou een ander haar al zalig spreken, haar gelukkig achten, zij voelt zich zelf diep ongelukkig. Lezer of Lezeres kent gij daar iets van? Want dit is de weg. Zo de Heere ons leidt tot het ware geluk, maakt hij ons eerst diep ongelukkig in ons zelf. De door Gods Geest bearbeide

ziel, leert een innerlijke ledigheid kennen, bij alles wat de wereld heeft en geeft. Zij leert al meer en meer zien, dat ze tegen een goeddoend God gezondigd heeft. Zij ziet zich verloren!

De vraag wordt geboren: „Hoe kom ik groot zondaar of zondares weer met God verzoend?” Ze leert het al meer en meer zien bij Geestes licht, dat zij **zonder** God in de wereld is. Neen, de ontdekte ziel door Gods Geest, zegt maar niet aanstonds, dat ze bekeerd is. Zij is zonder God, en zonder God is zonder hope. Er zijn tegenwoordig zoveel bekeerde mensen! Maar als God ons gaat bekeren, maakt Hij ons **eerst onbekeerd**. Dan leren wij verstaan, dat wij gekneld liggen in de banden van de dood, en de angst der hel ons alle hoop en troost doet missen! Dan is er benauwdheid en droefenis! Maar dan zorgt de Heere ook op Zijn tijd, dat er hope, dat er uitkomst komt! De ziel leert door de onderwijzingen des Geestes, op genade hopen!

Neen, de Heere ontdekt niet om in wanhoop te doen verzinken, maar om te brengen tot de zalige blijdschap en vrede Gods! Daarover D.V. een volgende maal.

Wijlen Ds. J. van Doorn.

EEN LAATSTE OPWEKKING!

D.V. hopen we aanstaande zaterdag onze tiende ontmoetingsdag te houden, deze keer te Kampen. Dan komen weer vele vrienden en vriendinnen van „Bewaar het Pand” bij elkaar. Het is altijd weer verblijdend geweest, dat ook vele jeugdigen onze ontmoetingsdagen bijwonen. We hopen dat dit ook nu weer het geval is.

We hebben de beschikking gekregen over het ruime kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente. Dit staat in de 2e Ebbingestraat. Bezoekers per auto of bus kunnen gemakkelijk de weg vinden en in de omgeving van het kerkgebouw parkeren. Bezoekers per trein moeten na het verlaten van het station de IJsselbrug over en dan recht doorlopen tot de Broederpoort en dan linksaf slaan.

De bezoekers zullen weer onthaald worden op koffie enz. Men moet zelf brood meenemen.

De dag is als volgt ingedeeld:

MOBGENSAMENKOMST:

Aanvang 10.30 uur;
Opening Ds. G. Blom;
Spreker Ds. R. Kok van Nijkerk;
Sluiting Ds. A. Baars van Urk.

MIDDAGSAMENKOMST:

Aanvang 2 uur;
Opening Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht-Centrum;
Spreker Ds. H. C. van der Ent van Katwijk aan Zee;
Sluiting Ds. H. van Leeuwen van Elburg.

Mogen we D.V. u verwachten? U is van harte welkom.

B.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

33.

Paulus heeft met zijn vrees, enigszins tevergeefs ander de Galaten gearbeid te hebben, het uiterste bereikt. Zodat het hem niet mogelijk was die gedachte tegenover hen vast te stellen. En met dat toch te doen zou hij te ver gegaan zijn, want dat was door hem als mens niet vast te stellen. Hierover kan alleen door de Heere geoordeeld worden. Hij kent het hart en proeft de nieren. Maar desniettemin was zijn vrees teken van liefde. Vanuit zijn innige gebondenheid aan de Galaten zou het veel erger voor hen dan wel voor hem geweest zijn. Want dan zou het voor hen niet meer dan een morgenwolk, een vroegkomende dauw geweest zijn, die in de brandende zon verloren gaat.

Naar de innerlijke overtuiging van de apostel is het niet profijtelijk in verdenking en verdeeldheid verder te gaan. Want dat drukt het goede weg en werkt het kwade in de hand. Het leeft in het hart van Paulus de Galaten vast te houden in hetgeen beleefd en beleden werd met getuigenis van de Heilige Geest. En weest als ik, daar ik om Christus te gewinnen de ceremoniële wetten heb losgelaten, daar die in Hem

en door Hem vervuld zijn. „Want ook ik ben als gij, een Joods man, die dacht te kunnen bestaan voor God in de gerechtigheid van de wet. „Broeders ik bid u; gij hebt mij geen ongelijk gedaan.” De prediking van het Evangelie is niet mijn zaak doch van Christus. Hij is mij te sterk geworden. Door Hem ben ik gebracht tot het geloof in Zijn enige en algenoegzame offerande. En dat met de opdracht u het Evangelie te prediken tot uw zaligheid. „Broeders ik bid u” en wanneer ik bid, dan bid ik u in de naam van Jezus Christus, of de smaad Hem aangedaan u vergeven mocht worden. Vanuit Gods vergevende liefde in Christus kunnen alle oorzaken van scheiding en verwijdering te niet gedaan worden.

Kom, laat ons in deze vergevingsgezindheid des harten, nu terugkeren tot onze eerste ontmoeting in de prediking van het Evangelie. „En gij weet dat ik door zwakheid des vleses het Evangelie de eerste maal verkondigd heb.” Het Evangelie dat mij dierbaar is, daar de wet der tien geboden, die in haar vloek en eis door mij niet volbracht kon worden, verheerlijkt is door Christus, waarop wij door al de ceremoniële wetten van dag tot dag gewezen werden. En zo heeft Hij ons van die zware dienstbaarheid bevrijd. En dat door zwakheid des vleses die mij van biuten af was aangedaan. Maar in de smaadheid van Christus, mij aangedaan in de prediking van Zijn Evangelie, hebt gij mij niet veracht.

„En mijn verzoeking die in mijn vlees geschiedde,” uit vijandschap tegen het Evangelie, om daarin niet verder voort te gaan,” hebt gij niet veracht noch verfoeid; maar gij naamt mij aan als een engel Gods, ja, als Christus Jezus.”

En toch, niettegenstaande die tekenen van zwakheid en smaadheid, is Paulus als een gezant van Christus met eer ontvangen, „als een engel Gods, ja als Christus Jezus.”

Op de vraag: „Welke was dan uw gelukachting?” geeft Jesaja voor hen het antwoord: „Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen die het goede boodschap, die de vrede doet horen; desgenen die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet horen; desgenen die tot Sion zegt: Uw God is Koning.”

Paulus is dus niet alleen bij de Galaten gekomen met de geloofsbeleving van zijn geestelijke zwakheid, doch ook van zijn lichamelijke zwakheid, en dat deed hem tot roem van Gods genade des te meer kracht putten uit de Heere. En dat was voor de Galaten waarneembaar, deed hen weldadig aan. Was bevorderlijk voor de prediking van het Evangelie. Het werd door de Galaten ontdekt, dat de prediking van het Evangelie, voortvloede vanuit de Goddelijke zalving en zending van Christus door de Vader.

„Want ik geef u getuigenis, dat gij, zo het mogelijk ware, uw ogen zoudt uitgegraven en mij gegeven hebben.” En dat is een allerduidelijkst beeld van de liefde die door de prediking van het Evangelie het hart kwam te vervullen.

Deze blijken en bewijzen van liefde waaruit de apostel hier spreekt tot de Galaten, was de eerste liefde, die het hart verbond aan de Heere en Zijn dienst. De eerste liefde die in het hart wordt uitgestort bij het schrijven van de wet der liefde in het hart door de Heilige Geest. Het is de inlijving in Christus, waaraan de afsnijding van Adam onafscheidelijk verbonden is. En dat is de wortel der zaak, het geestelijk keerpunt in hart en leven, tot verbinding aan de Heere en Zijn dienst. Het is de onberouwelijke keus waarvan zo duidelijk gesproken wordt in de Schrift. Hier wordt het hart omstrengeld door het meet-snoer van Gods ontfermende liefde, om getrokken te worden uit de heerschappij van zonde, Satan en ongelof, tot de Heere. Het is Zijn trek-kende en ontfermende liefde.

Het is de eerste liefde die niet gemist kan worden als het zuivere werk van wederbarende genade. Waaraan de Galaten door Paulus herinnerd werden opdat zij tot bezinning zouden komen.

Vanuit die eerste liefde kan het ons duidelijk worden, dat we van het rechte spoor zijn afgeweken. En dan blijft er uitwendig niet veel meer over dan een vormelijke en wettische godsdienst, waaruit de Galaten vervallen waren.

Bij het breken met de zonden en het verlaten van de ongerechtigheden, is voor ons oog de wortel van eigengerechtigheid verborgen gebleven, die bij het verlaten van de eerste liefde met een eigengemaakte vroomheid naar voren komt.

Door de eerste liefde is het hart gesteld in het liefhebben van de Heere. Om van daaruit onze zonden te bewenen en in de weg van de waarachtige bekering Gods vergevende liefde in Christus te zoeken. En zodra dat niet meer diepgang en voortgang bekomt in het hart, gaat het achteruit, ontstaat er in ons hart en leven liefdeloosheid tegenover de Heere. Want het geloof is in zijn oefeningen altijd door de liefde werkzaam.

Bij het afwijken van dat rechte spoor, wil men in al de verachting, die daaruit voortvloeit, zijn godsdienstige stand toch ophouden. En zo komen we op het kromme pad van eigengerechtigheid. Als het niet meer is een leven vanuit Gods ontfermende liefde, onder de bearbeiding van de Heilige Geest, dan gaat de mens vanuit de wortel van eigengerechtigheid aan het werk. Wat de mens met zijn doen voor de dag doet komen en hier met klaarheid wordt aanschouwd in de Galaten.

En daarom zocht Paulus de gemeente terug te brengen tot de bekentenis dat de eerste liefde was verlaten, als hij hen met tederheid en voorzichtigheid wijst op de eerste liefde tegenover het Evangelie van Christus.

Zolang het niet wordt een wenen over het verlaten van de eerste liefde in het gemis van de verborgen omgang met de Heere, houdt men zich op de been in de kracht van eigengerechtigheid met een rechtzinnige belijdenis.

Het wordt bij het verlaten van de eerste liefde altijd weer een terugkeren tot de wet en dat is het oude verbond en nabij de verdwijning. Zodat we in het gericht van Gods wrekende gerechtigheid, er niet mee kunnen bestaan.

Galaten 4 : 11 - 15.

R. Kok

Naar de katechisatie

(197)

VAN DE HEILIGE SACRAMENTEN

De heilige doop (7)

We zouden terugkomen op de vraag of Brakel ook reeds uitging van de gedachte, dat kinderen moeten gehouden worden voor wedergeborenen, totdat het tegendeel blijkt. Kuiper's doopsbeschouwing.

Brakel schrijft in zijn „redelijke Godsdienst” in zijn hoofdstuk over de heilige doop het volgende: „Alle kinderen der bondgenoten, hetzij bekeerden of onbekeerden, hetzij voor of na het ontvangen des doops, in hun jonkheid stervende moeten gehouden worden zalig te zijn, uit kracht van het Verbond Gods, in hetwelk zij geboren zijn (.....); zo heeft men ze ook voor ware bondgenoten en kinderen te houden, als ze opwassen, totdat ze metterdaad vertonen, dat ze trouweloos in het verbond zijn en aan de belofte geen deel hebben.”

Schijnbaar komt dit standpunt dus overeen met Kuiper's visie. Ik zeg „schijnbaar”, want in werkelijkheid is dit helemaal niet zo.

We kunnen wijzen op wat Brakel even te voren schrijft: „Ook brengt de doop het kind niet in een andere inwendige staat dan het tevoren was, en God bemint dat kind niet meer met een liefde der welbehagelijkheid dan te voren; maar de gehele kracht des doops is, dat kind te verzegelen het verbond der genade en alle deszelfs beloften, niet dat het die heeft, maar dat het recht aan die heeft, en dat het God aan hetzelfde zal volbrengen, gelijk aan de volwassenen ook toekomstige goederen verzegeld worden.”

Brakel wil kinderen der bondgenoten voor ware bondgenoten en kinderen houden.

Hij schrijft verder: „Geheiligd zijn” — zie het doopsformulier — „wil niet zeggen, dat de kinderen nu in waarheid het beginsel des geloofs, der wedergeboorte, en heiligmaking deelachtig zijn; ook niet, dat alle de te dopen kinderen, en bijzonder dit mijn kind uitverkoren is, bekeerd en zalig zal worden; maar in 't gemeen dat de kinderen der bondgenoten, uit kracht van het verbond met de bondgenoten en hun kinderen opgericht, de goederen deszelfs in recht hebben, en in bezitting zullen deelachtig worden, in tegenstelling van de kinderen dergenen, die geen bondgenoten zijn, dewelke geen beloften hebben in het Woord, latende de zaligheid, als ze jong sterven, aan de vrije en verborgen handelingen Gods, zonder het een of ander met fundament daarvan te kunnen zeggen. En dewijl de kinderen der bondgenoten niets vertonen dat voor of tegen is, zo hebben wij ze niet te onderscheiden,

maar hen uit kracht van de belofte voor kinderen Gods te houden, totdat zij het tegendeel vertonen. Zodat in Christus geheiligd te zijn is deel te hebben aan Christus."

Het lijkt ons wel duidelijk uit deze aanhalingen, dat Brakel de kleine kinderen niet voor wedergeboren houdt.

Kleine kinderen kunnen blijken tonen van het werk der genade, zoals zonde-besef, het kinderlijke smeken om reiniging van het hart, kinderlijke openbaring van vreze des Heeren; er zijn er die op heel jeudige leeftijd, zelfs van hun derde of vierde jaar af, deze blijken vertoonden. Daarop mag niet dadelijk het zegel van echt genadewerk worden gezet, maar die kinderlijke blijken mogen ook niet zomaar weggeworpen worden. Kinderen moeten worden opgewekt tot godsvrucht.

Nu we het hebben over kinderen, die heel vroeg kinderlijke blijken van Godsvreze openbaren, willen we nog even de aandacht vestigen op de bekende uitspraak uit de „Dordtse leerregels” 1-17 „zo moeten de Godzalige ouders niet twijfelen aan de verkiezing en zaligheid hunner kinderen, welke God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt."

Men heeft hieruit afgeleid, dat zulks betreft al 1 e kinderen die vroeg sterven. We menen, dat onze vaders dit niet bedoelen. Hier is sprake van „godzalige” ouders, ouders namelijk, die de Heere vrezen en dicht bij de Heere mogen leven. Ze kunnen jonge kinderen moeten verliezen en reeds vóór het sterven van die kinderen gelovig werkzaam zijn geweest omtrent hun zieleheil, zó dat zij hun zaad mochten kwijt worden in de Heere, ja geloven, dat de Heere hen in Zijn vrijmachtige genade heeft aangenomen. Deze ouders behoeven niet te twijfelen aan de verkiezing en zaligheid hunner kinderen.

Maar, zijn deze kinderen dan behouden om het geloof van die ouders? Is dan het „geloof” van deze ouders de grond van de zaligheid hunner vroeggestorven kinderen? — Volstrekt niet. De grond van de zaligheid dezer kinderen ligt alleen in Gods vrijmachtig welbehagen, in Zijn verkiezende liefde, in Christus volkomen offerande! Het „niet behoeven te twijfelen” vindt zijn oorzaak in het feit, dat die godzalige ouders in de weg des geloofs tot de zekerheid mochten komen van de verkiezing en zaligheid hunner vroeggestorven kinderen.

Dan nog een vraag. Zijn dan die kinderen behouden zonder geloof? Dat is wel een verborgen zaak, die zo maar niet verstandelijk is te verklaren. Wel moeten we bedenken, dat het geloof „middel”, „instrument” is tot verkrijging der zaligheid. Wanneer „volwassenen” het oprechte geloof als GAVE ontvangen in de wedergeboorte dan is noodzakelijk de beoefening van dat geloof om tot de troost en de zekerheid te komen van de TOEREKENING van de gerechtigheid van Christus uit genade. Deze „toerekening uit genade” wordt dus in de weg des geloofs gekend.

Bij zulke „vroeggestorven kinderen”, van wie godzalige ouders mogen weten, dat zij behouden zijn, geldt, dat hun de gerechtigheid van Christus uit vrije genade toegerekend is! Want alleen om die volkomen gerechtigheid van Christus konden zij zalig worden. Toch kon bij hen geen „beoefening” van geloof bewust plaats hebben, maar wel, dat in hen die „gave” van het geloof als „geloofsvermogen” gelegd is.

Maar komen we hiermede dan toch weer niet terecht bij Kuyper's onderscheiding van wedergeboorte in „engeren zin” en in „ruimere zin”, waarover we het hebben gehad in onze vorige les? Toch niet! Onder de wedergeboorte in „engeren” zin verstond Kuyper de „kiem” of het „zaad” van de wedergeboorte, welke dan jaren lang kan slapen of sluimeren.

Wanneer we zoëven spraken van „geloofsvermogen”, dan kunnen we bij jonge kinderen niet nagaan in hoeverre dit onbewust functioneert. We merkten immers op, dat dit een verborgenheid is, waarin we niet „curieuselijk mogen indringen”, zoals onze Belijdenis zegt. Alleen nog deze opmerking: Kuyper maakte van zijn zienswijze over de wedergeboorte in engere zin een systeem ten opzichte van alle gedoopte kinderen! En dat is misleidend en verderfelijkgeworden.

We willen op deze wat ingewikkelde materie niet verder ingaan. Wel dienen we nog op de vraag in te gaan „is de KINDERDOOP op

Schriftuurlijke gronden te verdedigen”? Doch hierover in de volgende les D.V.

E.

v. L.

Na de Generale Synode

12

In behandeling kwam het rapport van deputaten voor radiokerkdienst-uitzendingen. Uit „De Wekker” van 15 november 1974 nemen we het volgende over:

De commissie is voorts van mening, dat afgezien van principiële bezwaren, er zoveel praktische bezwaren zijn tegen het uitzenden van kerkdiensten, door middel van de t.v., dat een gaan in deze richting in dit stadium niet wenselijk is.

Wel is de commissie van mening, dat we niet negatief moeten staan tegenover een door de overheid aangeboden mogelijkheid om gebruik te maken van tv-zendtijd. Het zou te overwegen zijn de zendtijd „uit te besteden” b.v. aan een omroepvereniging.

In de bespreking herinneren enkele broeders aan de synode van '65 - '66, toen er zoveel onrust in de kerken was om mogelijk de t.v.-uitzendingen en manen tot voorzichtigheid.

Tot zover het verslag in „De Wekker”. Het werd ter synode zo voorgesteld, dat 't slechts ging om een mogelijkheid en dan nog voor een zeer beperkte tijd. Dat mag o.i. geen redenering zijn. Als men op deze wijze tot een besluit komt is het hek van de dam. Als later meer mogelijkheden geboden worden kan men niet meer terug. Het gaat om het principe. De synode voelde deze bezwaren niet aan en nam met grote meerderheid de desbetreffende voorstellen aan.

De Generale Synode liep zo langzamerhand ten einde. Er is nog wel een en ander behandeld, maar we achten het niet nodig daarop in te gaan. Alleen zij nog vermeld, dat de volgende synode D.V. in 1977 door de kerk van Hoogeveen zal worden samengeroepen. Achtereenvolgens komt er telkens een gemeente in 'n andere Particuliere Synode in aanmerking. Voor de afgevaardigden, die uit de zuidelijke provincies zullen komen, is het een grote afstand. Maar er zijn synodes veel noordelijker gehouden en dat is ongunstiger voor afgevaardigden uit het zuiden, maar gunstiger voor hen, die uit de omtrek komen. Amsterdam lag voor vele afgevaardigden heel gunstig. Het was mogelijk 's avonds na afloop van de vergadering naar huis terug te keren en 's morgens weer op tijd aanwezig te zijn. Het waren in het algemeen lange dagen van vergaderen. Er kwam veel aan de orde. We hebben er het een en ander van weergegeven. Door het beleid van de voorzitter, die het daarop gezet had, was het mogelijk de synode aan het einde van de tweede vergaderweek te sluiten. Het laatste wat toen nog de aandacht vroeg moest wel een beetje haastig afgehandeld worden, een verschijnsel, dat op andere vergaderingen ook wel is te constateren.

Het is intussen al weer ongeveer een jaar later. Het kerkelijk leven gaat verder. De ambtelijke arbeid wordt voortgezet. De problemen zijn er en zullen er blijven. De vervlaking is er en gaat ook voort. Dat mag wel tot droefheid stemmen en tot inkeer brengen. We hoeven daarvoor niet te denken aan gemeenten en streken, waar men bewust kiest voor allerlei nieuwigheden. Het is een verschijnsel waarmee alle gemeenten in aanraking komen, een verschijnsel, dat opkomt uit de gezinnen, omdat de bron ervan zit in het natuurlijke hart van de mens. En na genade is er nog zoveel overgebleven wat niet in overeenstemming is met wat de Heere welbehagelijk is. De Heere geve, dat dit Gods kinderen voortdurend binde aan de troon der genade met de bede:

Gedenk niet meer aan 't kwaad
dat wij bedreven,
Onz' euveldaad word' ons uit
gunst vergeven;
Waak op, o God, en wil van verder
lijden

Ons klein getal door Uwe
kracht bevrijden.

Help ons; barmhartig HEER,
Uw grote Naam ter eer;
Uw trouw koom' ons te stade;
Verzoen de zware schuld,
Die ons met schrik vervult;
Bewijs ons eens genade.

In die weg is er verwachting, want de Heere zegt in Zijn Woord, dat Hij aan Zijn verbond denken zal, wanneer Zijn volk Zich schuldig zal kennen. Dan mag er ook hoop op zijn, dat vervuld zal worden aan dat volk

Zo zullen wij, de schapen Uwer weiden,
In eeuwigheid Uw lof, Uw eer

verbreiden;
En zingen van geslachten tot

geslachten,
Uw trouw, Uw roem, Uw onverwinn' re
krachten.

De Heere gaat met Zijn werk door, ondanks alle verwarring, van welke aard ook. En zalig zullen worden, die naar Zijn voornemen geroepen zullen worden. Laat dit tot troost zijn en mogen bemoedigen om de roeping te vervullen en de plaats in te nemen, die de Heere ons gegeven heeft. En laat het velen mogen opwekken om de Heere te zoeken terwijl Hij te vinden is en Hem aan te roepen terwijl Hij nog nabij is.

HET LIEDBOEK VOOR DE KERKEN

WAAR BLIJFT
GODS RECHTVAARDIGHEID?

VII

We hebben het de vorige keer gezegd, dat we bezwaar hebben tegen de zgn. Bijbelliederen in het Liedboek voor de kerken niet alleen om de inhoud van sommige liederen maar om bepaalde tendenzen, die nagenoeg bij de meeste liederen aanwezig zijn. Zonder aan een dogmatisch vooroordeel de bundel op te hangen willen we toch wel zeggen, dat deze liederen bepaald geen neerslag zijn van de reformatische belijdenis. We moeten helaas zeggen: integendeel. Wij verwachten niet dat ieder lied precies de gehele Gereformeerde geloofsleer omvat. Wij bedoelen dan uiteraard Gereformeerd in de zin van het belijden van de wezenselementen, die in de reformatie door Gods genade weer naar voren zijn gekomen. Daarmee is ook de ware schriftuurlijke beleving gegeven. Ook zoeken we niet in ieder lied een inleggen van deze wezenselementen zonder dat het bepaalde schriftgedeelte daartoe aanleiding geeft. Ik zou haast zeggen: Wie waarsachtig de Gereformeerde belijdenis liefheeft die proeft het waarom het te doen is.

Het zal niet teveel gezegd zijn, als we stellen, dat het Gereformeerd belijden bijzonder de genade Gods in het heil aan arme zondaren geschonken naar voren brengt. Maar dan nooit als genade zonder recht. Alsof God genade zou geven zonder dat Zijn recht voldaan is. Alsof ooit de boodschap van genade gebracht zou mogen worden zonder dat het oordeel gepredikt wordt. In de prediking van velen in onze tijd klemde de vraag: waar blijft Gods rechtvaardigheid? Keren velen zich niet af op velerlei erf van de prediking omdat zij voelen of weten: dit wordt gemist. We pleiten niet voor het tegenovergestelde, waar Gods gerechtigheid gepreekt wordt zonder dat aan het volle evangelie voor arme zondaren recht gedaan wordt. Maar Psalm 89 moet doorklinken. „Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Uws troons, goedertierenheid en waarheid gaan voor Uw aanschijn heen”.

En als we nu de Bijbelliederen eens op dit punt gaan bezien dan komt heel sterk naar voren, dat de gerechtigheid Gods een, bijna vergeten eigenschap lijkt te zijn. En wanneer het nog wel bezongen wordt, blijft het alles zo vaag en vlak.

We weten dat we hier heel wat zeggen. Het moge ons dan geen van allen een lust zijn dit te moeten opmerken. Maar moeten we alleen al niet bewogen zijn met de zovelen, die mede door deze bundel nog verder afgaan van de taal en de wezenselementen van het reformatisch belijden? Het raakt de eer van God, maar ook het heil van ons volk, dat zich vermaakt in het zingen van deze liederen en waarin het vervreemdingsproces van deze dingen al meer werkelijkheid wordt.

We gaan maar weer eens naar enkele liederen uit het liedboek om te laten zien, dat we niet tegen windmolens vechten.

Bijbellied 25 bezingt een voor ons allen bekende tekst. In de adventstijd horen we vaak dit Woord: Het volk dat in duisternis wandelt zal een groot licht zien. Het geeft dit gedeelte weer van 1-6. Ieder kent het laatste vers ook wel: der grootheid dezer heerschappij zal geen einde zijn op de troon van David, en in Zijn Konink-

rijk, om dat te bevestigen, en dat te sterken met gericht en gerechtigheid... Het gaat om het rijk, waarin de genadeheerschappij van de grote Zoon van David werkelijkheid wordt. Dat rijk komt er door het oordeel over de vijanden heen, zoals uit het verband duidelijk blijkt en is ook zelf een rijk, waarin gerechtigheid heerst. In het geheel spreekt de achtergrond van de genade, die om het Kind alleen geschonken wordt. Dat genade verwerft voor schuldigen. Maar van deze achtergrond blijft in het gehele lied niets over. Het gaat om het voorbijgaan van de onderdrukking. En hoor nu hoe het laatste vers uit het Bijbelse gedeelte bezongen wordt:

**„Dan zal de aarde voor ons allen
het land van melk en honing zijn,
het Kind van God zal Koning zijn,
nooit zal de troon van David vallen.
En alle, alle mensen samen,
die zullen voor Zijn aangezicht
staan zingen in het grote licht
En Hij kent allen bij hun namen”.**

Alsof er geen oordeel over de vijanden is en het geen zaak van genade is tot dat rijk te behoren.

We behoeven niet veel verder te gaan. Weer een gedeelte uit Jesaja. Haast niet minder bekend namelijk Jesaja 55: „O, alle gij dorstigen komt tot de wateren...”. In lied 33 wordt vers 1 tot en met 7 bezongen. We vinden er het woordje „naar” bij geschreven. Het moet dus een zo getrouw mogelijke weergave zijn van het betreffende schriftgedeelte. We moeten echter zeggen dat dit helaas gemist wordt. De nodiging tot het heil wordt — voor ons wel heel vaag — weergegeven. Maar de roepstem tot bekering, zo krachtig voorgesteld in het zevende vers, waarin God om Zijn recht komt en ontferming belooft in die weg en de ongerechte man zijn gedachten..., komt er wel heel schraal af „De vallende mensen die zich nu bekeren, Zijn heiligen Gods aan de tafel des Heeren”. Vallende mensen moet dan de weergave zijn voor goddelozen en ongerechten.

En in de voorgaande regels wordt over de zonde toch wel heel ondiep gesproken:

„Nu maakt Hij van blaam en van smetten u vrij”. Is het wonder, dat zo over de zonde tegen God gesproken wordt als zo weinig de deugden van Gods heiligheid en recht gezien worden?

We nemen nog één lied en blijven nog dicht in de buurt namelijk lied 34, bedoelend iets te bezingen van Jesaja 62. Weer zo'n hoofdstuk dat we niet anders kunnen lezen dan uit het verband van Gods grote genade, dat Hij Zijn volk weer aanneemt en de heilstijd doet aanbreken uit vrije genade. Het gedeelte zegt het zonder meer zelf. Lees eens vers 4: Tot u zal niet meer gezegd worden: de verlatene, en tot uw land zal niet meer gezegd worden: het verwoeste...”. Waarom dit zo was, het is bekend. Israël was verlaten vanwege de schuld en het land verwoest vanwege de ongerechtigheden. God maakt het anders. Het is uit onverdiende genade. Maar weer zonder één woord over deze genade wordt enkel het „heil” beschreven en niet de inhoud van dat heil als genade voor een verzondigd volk.

**Haar land zal niet verlaten zijn,
't Zal bruiloft in haar straten zijn
En lente in haar hoven.**

Al zingend wordt de gemeente in dit vers en vele anderen in de waan gebracht, dat het alles vanzelf is.

D. Slagboom

Weer naar Canada

2

Er is nog een belangrijk punt, waarop we even de aandacht willen vestigen. Juist toen we in Norwich logeerden was er een jeugddag van the Netherlands Reformed Congregations. Dat was op de laatste zaterdag in juni. Toen kwamen vele jongeren uit verschillende gemeenten te Norwich bijeen. De versten kwamen uit Grand Rapids en Kalamazoo in Michigan en uit Bradford boven Toronto. Er kwamen ook jongeren uit gemeenten van the Free Reformed Churches. Velen waren de vorige dag al vertrokken en hadden onderdak gevonden bij gemeenteleden of hadden overnacht in motels. Anderen moesten vroeg op reis gaan om tijdig aanwezig te kunnen zijn.

De leiding berustte bij de plaatselijke predikant, Ds. den Boer. Ook de predikanten Suyker en

Westrate waren aanwezig. In het R.D. van 21 juli jongstleden heeft een verslag van deze bijeenkomst gestaan. Het is niet onze bedoeling alles hier te herhalen, maar slechts om een bepaalde indruk te geven.

We hebben de gehele dag meegemaakt en er een goede herinnering van overgehouden. Alles was afgestemd op de jeugd. Deze had zelf een ruim aandeel in de vulling van de dag.

Na het openingswoord hield een jongeman uit Kalamazoo een inleiding. De grondtoon daarvan was: zoek eerst het Koninkrijk Gods en alle dingen zullen u toegeworpen worden. Er werden briefjes uitgedeeld, waarop men vragen kon stellen. Daarvan werd goed gebruik gemaakt. De inleider had deze te beantwoorden. Sommige vragen werden beantwoord bij monde van de leider van deze jeugddag. Ds. Suyker sprak over Onesimus. Weer was er gelegenheid om vragen te stellen. De antwoorden bleven niet achterwege. Iemand uit Kalamazoo — Garret Moerdijk, met wie we nog kennis maakten — riep de kinderen tot een bepaalde leeftijd naar voren. De jongens en meisjes kregen een plaats rechts en links van hem. Toen stelde hij vele bijbelse vragen. De kinderen bleven het antwoord wel eens schuldig, maar het bleek duidelijk dat ze met belangstelling deelnamen aan deze bible quiz. Dat gold de andere aanwezigen ook. Daarna was het pauze.

In de pauze bleven velen achter om in de bijgebouwen wat te nuttigen. Er was goed voor allen gezorgd. We waren met de onzen dicht bij huis. Dus gingen we daar de maaltijd nuttigen. Toen we terug kwamen ontmoetten we verschillende kennissen en vrienden. Ook maakten we kennis met sommigen, die even een hand kwamen drukken. Zo was er de heer Koppejan, de schrijver van het artikel in het R.D.: Hij vertelde, dat hij vroeger gelijk met mijn zuster in Meliskerke onderwijzer was geweest. Iemand uit Kalamazoo kwam naar ons toe en vertelde, dat hij nog bij mijn zuster in de klas had gezeten. Dat was in Oostdijk. Dat zal wel ongeveer 40 jaar geleden zijn, maar toch was hij het niet vergeten.

De middagvergadering verliep op dezelfde wijze. Eerst sprak. Ds. Westrate over het Woord des Heeren en daarna een jeugdig persoon uit Bradford over de Zondvloed. Ook nu was er weer gelegenheid om vragen te stellen. Er werd goed gebruik van gemaakt. Daaruit was wel op te maken wat er leeft bij de jongeren. De inleiders wisten de vragen goed te beantwoorden. Ds. den Boer sloot de dag. Maar eerst kregen de heer Koppejan en een andere bezoeker uit Holland gelegenheid nog een toespraak te houden. Alles was afgewisseld door samenzang en door zang van het koor van een der gemeenten.

Om ongeveer 4 uur was voor ons de dag ten einde. De jeugd moest om 5 uur weer present zijn. Met bussen zouden zij naar Delhi gaan, waar nog een barbecue zou worden gehouden. Naar we later hoorden is alles goed verlopen onder de leiding van Ds. den Boer.

Naar onze gedachte is dit wel een heel goede manier om de jonge mensen wat mee te geven en met elkaar in contact te brengen. Dat spreekt daar nog meer dan hier. Vele gemeenten liggen ver uit elkaar en er zijn niet zoveel mogelijkheden om elkaar uit verschillende gemeenten te ontmoeten.

We geven deze dingen in hoofdzaak door voor onze eigen vaderlandse kerken. In sommige kringen zoekt men het in iets nieuws. Het moet niet meer zoals het vroeger ook bij ons gebruik was. Er werden bondsdagen gehouden, waarop naar verschillende sprekers werd geluisterd. Men zegt, dat de jeugd wat anders wil. Daar gaat het o.i. echter niet over. Maar wel over de vraag, wat de jeugd nodig heeft. De ouderen moeten de jeugd leiding geven. Daar vraagt de jeugd om. Maar dan moet het ook goede leiding zijn, een leiding waaraan wij als ouders onze kinderen kunnen toevertrouwen. Een leiding, waar de kerk achter kan staan. Het is al genoeg gebleken, dat dat niet meer het geval is.

Gelukkig gaan de ogen van velen in verschillende gemeenten open voor de gevaren. Gelukkig ook, dat vele jeugdigen gevoelen, dat het zo niet goed gaat. Dat zij zelf uitspreken: we hebben wat anders nodig, we moeten blijven bij de oude paden.

Daaruit is al voortgekomen, dat een schare jeugdigen in een bepaalde plaats samenkomt onder leiding van de plaatselijke predikant. Dat zou

kunnen uitgroeien tot een samenkomst op een hele zaterdag. We zouden dan een ontmoetingsdag van onze jeugdigen krijgen naast onze gewone ontmoetingsdagen, die al meer blijken te zijn een samenbindende factor in ons kerkelijk leven. Het is betrekkelijk klein begonnen, maar deze dagen zijn niet meer weg te denken. Zo zou het ook kunnen gaan met jeugd-ontmoetingsdagen. We geven het slechts ter overweging door.

Het deed goed, dat er in Norwich belangstelling van ouderen was. De jeugd zal eens de plaats van de ouderen innemen. Zo is het eeuwen lang gegaan en zo zal het blijven zolang de Heere doorgaat met Zijn werk. In de plaats van de vaders zullen de zonen zijn. De Heere geve in ons land en in Noord Amerika en overal jonge mensen, die Hem leren vrezen om als de ouderen wegvallen hun werk en plaats over te nemen.

B.

Voor de jeugd

BESTE JONGELUI!

Gideon 51

„En zijn metgezel antwoordde en zeide: Dit is niet anders dan het zwaard Gideons, des zoons van Joas, des Israëlitischen mans: God heeft de Midianieten en dit ganse leger in zijn hand gegeven.”

Richt. 7:14

Wat gaat de tijd toch snel. Het is nu al weer een maand geleden, dat we elkaar, via ons blad „Bewaar het Pand” hebben ontmoet. We hopen dat jullie een goede vakantie hebben gehad en als de vakantie voor jullie laat valt, dat hij alsnog goed voor jullie zal zijn.

We hopen ook, dat de belangstelling voor de geschiedenis van Gideon niet verflauwd is. Zij blijft onze belangstelling waard.

We hebben gehoord van die droom, die die Midianitische soldaat droomde, en die voor Gideon van zulk een rijke betekenis was. Mogelijk is onder het lezen bij jullie de gedachte opgekomen: zou dit voor ons ook nog iets te betekenen hebben? Ik geloof deze vraag bevestigend te moeten beantwoorden. De bijbel is meer dan alleen een geschiedenis boek. Ik geloof niet dat het overbodig is, om jullie daar op te wijzen. Er zijn er, die de bijbel helemaal niet geloven, men gelooft daarom ook niet in God. Dat is natuurlijk heel erg. De zodanigen zegt de bijbel niets. Doch er zijn er ook die zeggen wel in de bijbel te geloven, doch voor hen is hij niet meer dan een geschiedenisboek. Een boek vol verhalen, aangaande dingen, die lang geleden gebeurd zijn. Doch, zegt men, dat heeft voor ons nu geen betekenis meer. Jullie begrijpen het wel, dat bij de zodanigen, de bijbel op één lijn komt te staan, met elk ander geschiedenisboek. De geschiedenis van Gideon zegt hen dan evenveel als de geschiedenis van Prins Willem van Oranje, om die maar als voorbeeld te noemen. Laten jullie je hier niet verleiden, want dit is een gruwelijke onderwaarding van het Woord van God. Op deze wijze wordt de bijbel, zelfs onder een schone schijn — men gelooft nog wat er in staat — van zijn kracht beroofd.

We hebben in de bijbel te doen met „heilsopenbaring”. Onthoudt dit woord maar goed. En bedenkt er dan bij, dat wij de hël hebben verdiend. Je wordt tegenwoordig haast bang, om het zo te zeggen. Want zo wil men het liever maar niet meer horen. De hël verdiend, dat is al te erg. Elke dominee die dit nog durft te zeggen, komt bij het kerkelijke publiek in een bepaalde hoek te staan. Hij staat bij de massa niet in een al te beste reuk.

Toch is het niets anders dan de waarheid. En voor wie dit nu waarheid wordt, dat hij de hël heeft verdiend, voor die krijgt de heilsopenbaring waarde. Voor diegenen wordt de heilsopenbaring een wonder. Of er heil te verkrijgen is? Als jullie daar enig besef van om dragen, wat ik van harte hoop, dan zal de vraag leven wat dan toch wel het heil is, dat God in deze geschiedenis openbaart?

Ik wil proberen om dit jullie te laten zien. Gideon werd met zijn jongen Pura, duidelijk gemaakt, dat Góð door een klein ding (gerstebrood) een grote zaak tot stand zou brengen. Dat kleine ding, ongelijk en veracht, zag op Gideon en zijn leger. Die grote tent wees op het leger der Midianieten. We krijgen in dat gerstebrood

en die grote tent, de verhouding te zien van de kerk tegenover de wereld. En dan moeten jullie de lijnen maar door gaan trekken. De kerk is maar klein. Het is maar een „klein kuddeke”. Het leger van Gideon telde maar 300 mensen. Gideon zelf, was ook maar een gewone man, echt niet iemand waar de wereld z'n verwachting van zou hebben. En daar tegenover staat dan die grote wereld; toen en nu. Als je er ongelovig tegen aan ziet, is het om bang van te worden. Wat moet er dan van de kerk in de wereld terechtkomen? Zij wordt er door ondersteboven gelopen. Om in de lijn van de droom te spreken, zie je wel het brood in de tent verdwijnen, maar dat de tent onder het brood terecht komt, wie houdt dat voor mogelijk?

En wat nu onmogelijk is bij de mensen, dat is mogelijk bij God. Zo leert het geloof het te zien, ook vandaag. De kerk is ook in het jaar 1975 klein en veracht. En van haar Koning geldt hetzelfde. Wie houdt er rekening met de meerdere Gideon, de Heere Jezus Christus?

Dat doet de wereld niet. En toch heeft de geschiedenis de eeuwen door, het laten zien, dat niet de wereld de kerk overwint, maar dat de kerk de wereld overwint. O zeker, niet in eigen kracht, maar in de kracht van Hem, Die meerder is dan Gideon, dat is de Heere Jezus Christus.

Als we dit uit deze droom mogen verstaan, dan behoeven we voor de toekomst geen zorg te hebben omtrent de kerk. De Heere staat er uiteindelijk voor in. Luther heeft er in zijn tijd al van gezongen: Christus houdt Zijn kerk in stand. En dan mag de hel vrij woeden. Gezeten aan Gods rechterhand, zal Hij haar wel behoeden.

De wereld gelooft het nu nog niet. Zij denkt het te zullen winnen. Doch zij strijdt van meet af aan voor een verloren zaak. Enkelen, gelijk die dromenuitlegger in die tent, moeten het nu al bekennen, dat de wereld geen uitzicht biedt, dan alleen de uiteindelijke vernietiging. Deze probeert men dan nog zo lang mogelijk tegen te houden. Doch dit zal niet langer kunnen, dan de Heere het Zelf wil. Want Hij regeert en zal Zijn almacht tonen. Hij heerst zo ver de blindste heidenen wonen. En niemand anders.

In deze droom wordt niet alleen het heil geopenbaard voor de kerk in het algemeen, maar ook voor elke gelovige in het bijzonder. Want op het vlak van het persoonlijke leven, liggen de verhoudingen precies eender. Hoe klein kan een kind van God zich gevoelen. O zeker, er is liefde in het hart, voor de Heere en zijn dienst. Maar de vijand is zo machtig, zo sterk. De duivel, die de Overste van deze wereld genoemd wordt, laat zich gelden. De wereld lacht om 't, kinderlijke geloof. Men komt de vijanden binnen de wanden van het huis waar men woont, tegen. Ja, erger nog; men komt de vijandschap binnen de wanden van het eigen hart tegen. Paulus spreekt er over, dat het bedenken des vleses vijandschap tegen God is. Als men dan eenzijdig op dat grote leger ziet, dan kan men vrezen met David, nog een der dagen in de handel van Saul te zullen omkomen. Men kan dan vrezen dat men als een „gerstebrood” door de „tent” zal worden opgeslokt. Men voelt zichzelf dan zo klein en zo machteloos, terwijl de tegenpartij zo sterk is. Men heeft dan wel duizend vrezen en sterft wel duizend doden.

Duizend zorgen, duizend doden,

Kwellen mijn angstvallig hart.

Voer mij uit mijn angst en noden.

Kunnen jullie dat begrijpen, jongens en meisjes, want zo wordt dat beleefd, door diegenen, die waarlijk van de kerk zijn, die de Heere Jezus Christus toebehoren. Men heeft dan wel het oog op de vijand, doch niet op het heil dat God bereid heeft, voor al diegenen, die Hem liefhebben. Voor dát heil nu moeten iedere keer weer de ogen geopend worden. De Heere doet dat, als Hij het geloof daartoe in het hart gaat werken. Dan ziet men niet alleen op de vijanden, doch dan mag men geloven, het woord van de Koning der kerk: Mij is gegeven alle macht in de hemel en op aarde. Als het geloof daarin werkelijk beoefend mag worden, dan wijkt de vrees. Net als bij die jongen van Eliza. Toen hem de ogen geopend werden, zag hij dat degenen die aan hun kant stonden, veel meer waren dan alle vijanden. Dan wordt die grote tent, door dat kleine, verachtelijke, ongelijke gerstebrood omver geworpen, onderste boven gekeerd. Dat is echt een zaak om van te gaan zingen:

**Maar trouwe God, Gij zijt
Het schild, dat mij bevrijdt.
Mijn eer, mijn vast betrouwen.
Op U vest ik het oog,
Gij heft mijn hoofd omhoog,
En doet m'Uw gunst aanschouwen.
'k Riep God niet vruchteloos aan.
Hij wil mij niet versmaân
in al mijn tegenheden.
Hij zag van Sion neer.
De woonplaats van Zijn eer.
En hoorde mijn gebeden.**

**Ik lag en sliep gerust
Van 's Heeren trouw bewust,
Tot ik verfrist ontwaakte.
Want God was aan mijn zij
Hij ondersteunde mij,
In 't leed dat mij genaakte.
Ik zal vol heldenmoed
Daar mij Zijn hand behoedt
Tienduizenden niet vrezen;
Schoon ik van alle kant
Geweldig aangerand
En fel geprangd moog' wezen.**

Wat is het groot als dit vertrouwen in de Heere er wezen mag. Dan wordt het onmogelijke als mogelijkheid gezien, ja als een werkelijkheid beleefd. Dit wensen we jullie dan van harte toe.

P.S. Ja, dat moet er toch nog even bij. Het is wel kort dag. Zaterdag 23 augustus is het „Bewaar het Panddag” te Kampen. Jullie hebben natuurlijk allemaal je voorbereidingen al getroffen. En zo niet, mogelijk kan het nog, als je dit leest. We zijn in de ogen der wereld maar klein en veracht. Wat zou het groot zijn, als er op deze dag iets van het leven van Gideon en zijn mannen mocht tot openbaring komen. Dan gaat het niet om de mens, maar dan gaat het om de Heere. En waar het om de Heere mag gaan, daar wil de Heere Zijn zegen geven. En daar gaat het tenslotte toch om.

Daarom tot ziens in Kampen.

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

WERKGROEP VOOR CHRISTELIJK MAATSCHAPPELIJK WERK VRAAGT SYMPATHIE EN MEDEWERKING

Het is een feit van algemene bekendheid, dat er in onze samenleving met opvoedings- en gezinsproblemen wordt geworsteld. Helaas betreft dit ook het kerkelijk erf. Zelfs met name de rechtervleugel van de gereformeerde gezindte maakt hierop geen uitzondering. Dat dit veelvuldig voorkomt zal u misschien verbazen, maar het is de werkelijkheid. Om het hoofd te kunnen bieden aan deze problemen zal hieraan vanuit eigen kring iets gedaan moeten worden. Ondanks al het goede dat er op dit terrein door anderen gedaan wordt, zijn er toch ook krachten aan het werk die het met de opvoeding en in het bijzonder met de ouderlijke macht of gezag niet zo nauw nemen. Onlangs vernamen wij nog van de activiteiten van het J.A.C. (Jongeren Advies Centrum), een alternatieve kinderbeschermingsvereniging, dat deze een meisje voor haar ouders verborgen hield. Het J.A.C. was het niet eens met de opvoeding die de ouders hun dochter gaven. Hier zijn nog vele voorbeelden aan toe te voegen. Zoals u misschien weet wordt door de Overheid hiertegen niets of weinig gedaan. Een werkgroep voor christelijk maatschappelijk werk wenst dan ook te trachten in deze dringende behoefte te voorzien door een vereniging of stichting op reformatorische grondslag op te richten. Haar doelstelling is: adviezen te geven aan en zonodig begeleiding in de ruimste zin aan jeugdigen en gezinnen die dit nodig hebben en dit wensen. Deze werkgroep bestaat uit leden van de Ned. Herv. Kerk (Ger. Bond), de Ger. Gemeenten, de Chr. Ger. Kerk, de Ger. en Oud. Ger. Gemeenten in Nederland.

Het werkterrein zal in eerste instantie in de provincie Zuid-Holland een aanvang nemen en zo mogelijk later een landelijk karakter hebben. Sympathie-betuigingen betreffende het bovenstaande worden door de werkgroep gaarne ontvangen. In het bijzonder van hen die hieraan hun medewerking kunnen of willen geven, zoals sociale werk(st)ers, predikanten, artsen, psychologen en anderen. Een en ander gaarne voor 1 september a.s. Voor informatie en correspondentie

kan men zich wenden tot het secretariaat van de werkgroep: Klaproos 41 te Barenrecht, telefoon 01806 - 4876.

ATIE SCHUIKELDER HAIFA

Nu de aktie voor de schuiskelder t.b.v. de zendingspost in Haifa ruim twee maanden aan de gang is, willen wij u graag informeren over de stand van zaken. Per 28 juli 1975 was totaal ingekomen f 101.909,78. Het streefbedrag is dus met ruim f 36.000,— overschreden. Het comité is erg dankbaar voor uw medeleven. Velen hebben positief gereageerd op de oproep gelden over te maken voor de „air-raid shelter”. Op korte termijn, zodra de officiële bouwvergunning verstrekt is — en ook in Israël gaat dit over een aantal ambtelijke schijven — hoopt de I.J.S. de schuiskelder aan te besteden.

Het was bemoedigend dat niet alleen vele particulieren hun giften overmaakten, maar dat ook vele diaconieën een gift schonken, dan wel een collecte voor de bouw van de schuiskelder hielden. Bemoedigend, omdat weer temeer gebleken is, dat velen in ons land een open hart hebben voor Israël.

Ds. Murdo A. Mac.Leod, de directeur en algemeen secretaris van de „International Society for the Evangelization of the Jews” (I.J.S.) te Londen, kon nauwelijks geloven dat in zo korte tijd zoveel geld bijeen kwam. Hij schrijft:

„Namens de staf van de kliniek in Haifa en het Bestuur van de International Society for the Evangelization of the Jews (I.J.S.), wil ik graag uitdrukking geven aan onze grote dankbaarheid aan allen van Gods volk in Holland, die zo vlug en vrijwillig hebben bijgedragen voor de schuilkelder in Haifa. De Heere heeft zoveel harten bewogen, dat het volledige bedrag meer dan overschreden is.

Het meerdere, dat gegeven is en dat na de bouw van de schuiskelder resteert, zal gebruikt worden voor de Evangelisatie in Israël.

We hopen dat God mede door uw gebeden Zijn Woord zal zegenen, en dat Hij Zijn dienaren in Zijn veilige hoede moge bewaren.

Bidt om de vrede van Jeruzalem; wel moeten ze varen, die u beminnen.”

Inderdaad, De Heere neigde de harten. Van Hem is het goud en het zilver, en het vee op duizend bergen. In de toekomst zult u ongetwijfeld nog meer horen over het werk van de I.J.S. We gevoelen ons zeer met dit Reformatorisch zendingsgenootschap en met het werk van Dr. Churcher en zijn staf verbonden.

Nu het benodigde bedrag ruimschoots bereikt is, willen we deze actie afsluiten. Uiteraard blijft de rekening geopend en zijn bijdragen voor het werk van de I.J.S. hartelijk welkom.

Naast de Heere zeggen wij u allen hartelijk dank voor uw bijdragen. Van harte bevelen we ook dit zendingswerk in uw voorbede aan, opdat ook aan de Joden vervuld worde: Het Evangelie is een kracht Gods tot zaligheid een ieder die gelooft, eerst de Jood maar ook de Griek.

Het Comité: Ds. C. den Boer; Ds. G. A. Zijderveld; Ds. P. den Butter; Ir. J. v. d. Graaf; Lydia Buksbazen.

BOEKBESPREKINGEN

HET RECHT GODS EN HET RECHT VAN DE MENS - door F. van Buren
Uitgave van de Internationale Raad van Chr. Kerken.

Deze brochure — aldus lezen we in het Voorwoord — is geschreven naar aanleiding van de anti-martelingenactie, die vanaf 10 december 1972 door de internationale organisatie Amnesty International en de Raad van Kerken gehouden is in de Nederlandse kerken. De inhoud slaat echter op een veel groter terrein dan uitsluitend deze actie. Het gaat om de steeds meer baanbrekende gedachte dat Christelijke vrijheid en Christelijke naastenliefde tot uitdrukking kunnen worden gebracht in het geestelijke klimaat van de „Rechten van de Mens”, zoals die onder meer zijn verwoord in de „Universele Verklaring van de Rechten van de Mens” van de Verenigde Naties.

Eerst handelt de schrijver over de achtergronden. Daarna volgt een Commentaar op Amnesty International.

De schrijver laat een waarschuwend stem horen en het is goed naar hem te luisteren.

De brochure kost f 2,50, franko, te bestellen door overmaking van het bedrag op girorekening nummer 524990, ten name van de Alg. Secr. ICCC, Amsterdam.

REFORMTIE STEMNEN

Uitgave van Vereniging „Gisbertus Voetius”

Deze stemmen bevatten overdrukken uit de geschriften onzer Gereformeerde vaders. Verschenen is no. 4 van deze stemmen, gedateerd 13 januari 1975. Hierin is opgenomen het laatste gedeel-

te van de bekende verhandeling van Ralph Erskine over Galaten 2:19: Het sterven aan de wet en het leven naar het evangelie of het sterven aan wettische gerechtigheid en het leven volgens een evangelische heiligheid.

Dit nummer bevat ook een gedeelte van een verhandeling van dezelfde schrijver over de overeenstemming der Goddelijke eigenschappen, ontvouwd in een leerrede over Psalm 89:11.

De Erskines zijn onder ons bekend. We behoeven hun werken niet aan te bevelen. Het doet goed, dat er in onze dagen nog belangstelling is voor deze en dergelijke werken. En, dat het financieel mogelijk is om tot herdruk over te gaan.

De uitgave van de stemmen is in brochurevorm. Minstens eenmaal per drie maanden verschijnt er een nummer, en abonnementsprijs wordt niet genoemd. Door giften is de uitgave tot nu toe mogelijk gebleken. Wanneer er voldoende giften blijven binnenkomen is de uitgave verzekerd. Het adres van de vereniging is: Postbus 11 's Gravenpolder (Z.) en het giro-nummer 3200084.

DE GEESTELIJKE WANDELAAR - door E. Fransen - Uitgave: De Westfriese Boekhandel, Ede Baron van Wassenaerlaan 5.

De volledige titel is: De Geestelijke Wandelaar naar het Hemelsche Sion, voorgesteld in vijftien leerredes naar aanleiding van teksten uit het oude en nieuwe testament, uitgesproken in onderscheidene gemeenten en op aanhoudend verzoek in het licht gegeven door E. Fransen, Ger. Leraar te Kampen.

Het betreft een heruitgave. Daartoe is overgegaan, omdat er herhaaldelijk om werd verzocht. De vorige uitgave was zeer spoedig uitverkocht.

Ds. Fransen was indertijd een eenvoudige prediker, die geen aardse hogeschool had doorlopen, wat te merken is uit de opbouw enz. van zijn preken. Maar hij was wel op de hogeschool van de Heilige Geest gekomen en had daar goddelijk onderwijs ontvangen. Dat is ook te zien in zijn preken. Daaraan ontleen deze hun waarde. Ds. Fransen nam indertijd een ruime plaats in in het midden van de kerken, die hij diende. Hij sprak naar het hart van Jeruzalem. Daarom hebben zijn preken nog waarde en zullen zij zeker ook in onze dagen nog kopers en wat van groter belang is nog lezers vinden.

We kunnen dit boek dus van harte aanbevelen. De uitgever zorgde voor een keurig boekwerk. Het kost gebonden f 18,75, wat in onze tijd voor een boek van 320 blz. zeker niet duur is.

STEMMEN UIT GENEVE, bundel 31

STEMMEN UIT GENEVE, bundel 22

Uitgave van De Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan Z.H. telefoon 01838 - 441.

De eerstgenoemde bundel bevat het vervolg van het werk van H. Bullinger: Over de samenkomsten of conciliën. In een kort voorwoord zegt de uitgeefster: U vindt het misschien 'n ietwat saaie lektuur maar als u achterin de inhoudsopgave naleest, zult u zien welke schone dingen deze dienaar des Woords van Zürich heeft geschreven. Ook in 1975 nog lezenswaardige lektuurs.

De andere bundel bevat 6 preken van Luther en wel over: de graflegging van de Heere, de opstanding van Jezus Christus uit de doden, de paradijsbelofte, de verschijning van de Verrezenen aan Maria Magdalena, het leven van de Christen; hoedanig het wezen moet, en de opstanding der doden en de laatste bazuin. We kunnen deze Stemmen van Geneve en van Wittenberg van harte aanbevelen. Elke bundel kost f 4,—

D. Gorter - HET WOORD DOOR DE LENS
Uitgeverij Pieters, Groede.

De heer Gorter had oorspronkelijk het idee om een verzamelbundel gedichten samen te stellen, voorzien van foto's. Dit stuitte echter op veel bezwaren in verband met auteursrechten etc. Hieruit is toen het idee gegroeid om 'bijbelteksten te illustreren met foto's, wat dan heeft geresulteerd in deze uitgave.

We vragen ons af of de titel van het boek wel juist is. Kunnen we door de lens tot het Woord komen? Is het niet juist andersom, dat naar het beeld van Calvin het Woord de bril is, waardoor we de schepping op een rechte wijze kunnen zien?

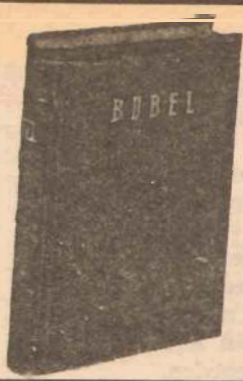
Dat de heer Gorter een bekwaame fotograaf is bewijzen de vele prachtige foto's, die in dit boek voorkomen. We vinden er foto's van dieren en planten, van mensen op het land aan de arbeid, foto's van verschillende gebouwen enz., te veel om op te noemen. Deze staan links en rechts naast de teksten uit de Heilige Schrift. De teksten zijn gekomen in verband met de foto op de linkerbladzijde. De keus is vaak zeer treffend.

Zonder de teksten te lezen, alleen afgaande op het feit, dat we hier in aanraking komen met Gods Woord, zouden we zeer zeker een woord van aanbeveling kunnen schrijven. Maar we hebben alle teksten gelezen en toen de indruk gekregen, dat samensteller en uitgever zich niet richten tot onze kringen, maar dat zij het oog gevestigd hebben op belangstelling uit een bredere kring. Dat maken we hieruit op, dat de meeste teksten zijn afgeschreven, zoals ze in de Nieuwe Vertaling voorkomen. Daar hebben we uiteraard bezwaar tegen. Dat bezwaar wordt niet weggenomen door het feit, dat verschillende teksten zijn gedrukt zoals ze in de Staten-vertaling luiden. Daardoor heeft het boek iets tweeslachtigs en is het niet geschikt voor hen, die willen leven bij de Staten-vertaling. En dat betreuren we.

De uitgave is voortreffelijk. Het boek kost gebonden f 17,90.

GEKOCHTE ZANGERES - door Ds. P. Blok
Uitgeverij Pieters, Groede.

Dit boekje bevat de rouwpredikatie over Psalm 43:4b,

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Voor Bijbel, Boeken en Muziek is
LINDENBERG uniek!

Grote voorraad - Snelle levering, ook
van de allernieuwste uitgaven.

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postb. 4209) Rotterdam-16
Telefoon 010 - 11 16 07

gehouden op 21 oktober 1974 bij de begrafenis van wijlen Ds. H. van Kooten, predikant der Gereformeerde Gemeente te Emmeloord. En ook de toespraak, die Ds. P. Honkoop bij die gelegenheid hield. Zij hebben goede woorden gesproken. Het is bij een begrafenis altijd een weldaad, wanneer er voor de overledene goede hoop mag zijn. De Heere maakt het vaak wel, wanneer een van Zijn kinderen naar het graf wordt gebracht. Hier gold het een dienaar van het evangelie, die een goed getuigenis had nagelaten. Daarom hadden genoemde predikanten, bij alle verlies en gemis, toch een aangename taak om deze begrafenis te mogen leiden of daarbij te mogen spreken.

Aan het bovengenoemde is toegevoegd een preek van Ds. Van Kooten zelf over Genesis 32:24: Jakob aan de Jabbok. Duidelijk komt uit, dat hij niet vreemd stond tegenover de zaken, die hij hier naar voren brengt.

Vooraf gaat een Ter herinnering, waarin een en ander over het leven van de overledene wordt vermeld.

Het is een boekje, dat we van harte kunnen aanbevelen. Het kost gebonden f 7,95.

TERWIJL IK NOG LEEF - door Ds. F. Mallan - Uitgave van boekhandel G. J. van Horssen, Barneveld.

Dit boek bevat 8 preken van Ds. F. Mallan, de bekende predikant van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Vlaardingen. Deze preken zijn op de band opgenomen en op dringend verzoek uitgegeven. We hebben hier dus preken, die de levendigheid hebben van het vlot uitgesproken woord. Ds. Mallan is een begaafde prediker, door de Heere toegerust met gaven van hoofd en hart. Dat komt in deze preken duidelijk uit. We kennen hem persoonlijk, maar al zou dit niet het geval zijn, dan zouden we uit deze preken gemakkelijk kunnen opmaken, dat de Heere aan deze prediker vele talenten gegeven heeft.

In deze preken vertolkt Ds. Mallan de waarheid van Gods Woord op de wijze die hem eigen is, die aansluit bij de beleving van Gods kinderen. De preken zijn ontdekkend, waarschuwend en vertroostend.

We dachten bij het lezen: wat is er toch een verscheidenheid onder hen, die de Heere geroepen heeft in Zijn dienst. Dat kunnen we in onze dagen duidelijk constateren. Het is niet moeilijk om namen te noemen van predikers, die met Paulus kunnen spreken: wij dan gerechtvaardigd uit het geloof hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. Dat geeft een onverbreekelijke eenheid en overeenstemming door de Heilige Geest. Verschil is er in de wijze waarop zij het Woord des Heeren vertolken. Daarin komt een grote verscheidenheid naar voren, waarin de menselijke faktor van invloed is.

Het trof ons, wat we dezer dagen lezen in een preek van Van der Groe — zestien biddags-predikatiën, blz. 60 —: „God heeft aan ieder profeet zijn bijzondere gaven gegeven, en een ieder gebruikt tot nut van Zijn Kerk, naar zijn bijzonder einde en oogmerk. En dif wel op te merken en te onderscheiden, en overal nauwkeurig in acht te nemen, is de ware en geestelijke uitlegregel der profeten. Zij hebben allen ten dienste van de H. Geest en door zijn onmiddellijke

HOTEL DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085 - 333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit" - en mijnheer zich „thuisvoelt".

Tevens Hotel-pensioen de „DREYERHOEVE"

Telefoon 085 - 332904 met dezelfde sfeer en verzorging

Vele kwalen vinden hun oorzaak in NERVOSITEIT, vandaar de steeds toenemende vraag naar onze doeltreffende en beshat onschadelijke

ZENUWKRUIDEN

Kuur voor een maand f 9,50

Drogisterij (verzendkosten inbegrepen)

SIKKING

Barneveldstr. 5 - Haarlem - Tel. 023-51282 - Giro 190600

Aangeboden een

STATENBIJBEL, in goede staat.

Telefoon 03499 - 2520

aanblazing Gods woord geprofeteerd, maar elk naar zijn bijzondere gave, gelegenheid, leiding en bestiering, dewelke men door een naarstig en aandachtig onderzoeken van hare Schriften, eerst recht leert kennen en onderscheiden."

Nu zijn predikers natuurlijk nooit gelijk te stellen met de profeten, die de inspiratie des Geestes hadden. Gods knechten brengen het niet verder dan tot de beïnvloeding, de verlichting van de Heilige Geest. Als er onder de profeten al verscheidenheid was, hoe zou die er niet zijn onder deze bedeling! De Heere neemt hen echter in Zijn dienst tot de komst van Zijn Koninkrijk en de verheerlijking van Zijn Naam.

De Heere moge daartoe ook deze preken van Ds. Mallan willen gebruiken.

Het boek is keurig uitgegeven en kost f 26,—.

Th. van der Groe - **ZESTIEN BIDDAGSPREDIKATIËN**

Uitgeverij G. Kool - Veenendaal

- Van der Groe heeft deze preken niet gehouden met de bedoeling, dat ze uitgegeven zouden worden om zo voor het nageslacht bewaard te worden. Ze zijn te danken aan de ijver van hen, die onder het gehoor van Van der Groe zaten en aantekeningen hebben gemaakt. We krijgen bij het lezen de indruk, dat dit met nauwkeurigheid is gebeurd.

Deze preken verschenen voor het eerst in 1787. Ze zijn gehouden in de jaren 1743-1777. Er zit dus een groot aantal jaren tussen de eerste en de laatste preek. Het treft, dat alle preken een diepe ernst ademen en tijd van verval. Hij kende zijn tijd en zag de oordelen komen en waarschuwde als een getrouw godsgezant, wie het wekzijn van de kerk en bovenal de ere Gods ter harte ging. Hij heeft een rijke verscheidenheid in zijn tekstkeuze en laat uit de tekst de boodschap des Heeren naar voren komen.

We kunnen uit de preken de conclusie trekken, dat het ook in de achttiende eeuw een tijd van verval was. Wanneer Van der Groe in onze dagen geleefd zou hebben, zou hij nog groter verval hebben kunnen opmerken en zou zijn roepstem nog ernstiger geklonken hebben: o Land, Land, Land! Hoort des HEEREN woord, de tekst van de eerste preek, Jeremia 32:29. De uitgever deed er goed aan dit werk weer het licht te geven. Het is een fotografische herdruk. Dat heeft het voordeel, dat er geen veranderingen kunnen zijn aangebracht. Het nadeel is, dat fouten zijn blijven staan. Zo lezen we op blz. 28, laatste regel: ...en dan zouden zij 't aangezigt des HEEREN niet allen zoeken maar zelfs vroeg zoeken... Het is duidelijk dat hier niet 'allen' moet staan, maar 'alleen'. Een ander nadeel is dat vreemde woorden die Van der Groe nogal eens gebruikte, zonder meer zijn overgenomen en niet aan de voet van een bladzijde even verklaard worden voor de vele eenvoudige lezers, voor wie zulke lektuur allereerst bestemd is.

Van der Groe is onder ons bekend genoeg, hij was een boetgezant, die de oordelen des Heeren zag naderen. Een aparte aanbeveling is niet nodig. Het werk is uitgegeven op een wijze, die overeenstemt met de inhoud. Het kost gebonden f 29,50.

B.